

Митрополит Јоаникије на промоцији књиге "Владика са Ловћена": Морамо знати силу Његошевог аманета

Синоћ је у порти Цетињског манастира одржана промоција књиге "Владика са Ловћена", аутора Манојла Мања Вукотића, знаменитог новинара и публицисте.

О књизи су говорили: Његово високопреосвештенство Архиепископ цетињски и Митрополит црногорско-приморски господин Јоаникије, књижевници Селимир Радуловић и Радомир Уљаревић, и аутор књиге Манојло Мањо Вукотић. Модератор ове вечери, био је уредник часописа "Светигора" Радосав Рајо Војиновић.

Промоцији књиге "Владика са Ловћена", присуствовао је Његово преосвештенство Епископ диоклијски господин Пајсије.

Сабране је на почетку поздравио и о књизи "Владика са Ловћена" говорио Високопреосвећени Митрополит црногорско-приморски господин Јоаникије.

Он је нагласио да је ријеч о књизи која се не испушта из руку док се не прочита до краја, те да је господин Вукотић, будући вишедеценијски новинар, постао "мајстор ријечи".

"Рекло би се да као да сваку ријеч бруси, да засија што већим сјајем, али исто тако имате осјећај да та ријеч тече. Све ми се чини да је у правом моменту написао ову књигу. Прије свега ту је његово велико искуство у писању већ дуго; друго – велико знање, велико познавање литературе. Колико је само књижевника, мислилаца, који су писали о Његошу, смјестио у ову књигу, са њиховим мислима, и тако направио једно врло интересно штиво, благодарећи томе што се предивно ставља и у контекст Његошеве мисли, али и у контекст савремених проблема с којима се сусрећемо".

Храм Божији – Његошева вјечна инспирација

Митрополит је посебну пажњу посветио теми храма у Његошевим дјелима, те је у том контексту скренуо пажњу да и Вукотићева књига не говори само о Његошу, већ и о Његошевој капели као неодвојивом дијелу Његошевог књижевног дјела.

"Тема храма у Његошевом дјелу је огромна и у Лучи микроkozма и у Горском вијенцу, с тим што у Лучи микроkozма тему храма Његош додирује кроз личност Господа Исуса Христа Спаситеља нашега, а у Горском вијенцу је то много шире, некако много конкретније, много ближе поимању нас обичних људи, обичних хришћана, али цио Горски вијенац је прожет темом храма."

У контексту приче о храму у Његошевим дјелима, Митрополит се дотакао и Владичиних стихова написаних на куполи храма Светог Петра у Риму: "Ради човјек све што радит' може, да угоди теби вишњи Боже".

"Можда је то једна од најљепших химни храму Божијем, јер преко дивљења рукотвореном храму којега видимо и опипавамо, којега разгледамо, он улази у тајну вјечног храма Божијег, цијелог космоса и космичке Литургије и у тајну Божије свјетлости која се излива из тог нерукотвореног храма и прожима цијелу творевину."

Његошева жеља да буде сахрањен у храму Божијем наглашена у његовом тестаменту

Скренувши пажњу на то да Његош Лучу микрокозма завршава Литургијом, он је подсјетио на стих "добродјетељ у храм освештава" и изнио своје тумачење ових ријечи, подвукавши да је оно једноставно и да може бити, како је казао, "почетак тумачења тог стиха".

"Добродјетељ, врлина, тек добија своју силу и своју светост када се кроз храм доживљава и када се кроз храм освешта било која наша врлина, милосрђе, доброта, самилост, сажаљење, стрпљење. Љубав није сама за себе довољна док не добије божански садржај, докле се кроз храм Божији не освешта, е тек тада она као дар Божији заблиста у свом пуном сјају, а Луча микрокозма, као што рекох, завршава Литургијом."

Наводећи неколико мисли из Његошевог тестаментa које се односе на Литургију, "колико ме од мога ђетинства Твоје непостижимо величество топило у гимне, у гимне Божествене радости, удивленија и велељепоте Твоје...", Митрополит је устврдио да је Његош у свом тестаменту нагласио своју жељу да буде сахрањен у храму Божијем.

„Кад уђемо у смисао Његошевог дјела лако ћемо схватити зашто је Његош зажелио да се сахрани у цркви гдје се непрестано служи Божија Литургија као у сваком освештаном храму, јер на сваки освештани храм Божанско око непрестано призира, Божанска благодат увијек ту обитава“.

"Видимо да он овдје заправо говори о Литургији која се врши у храму, о оној Литургији која обухвата и небо и земљу, а свака Литургија обухвата и небо и земљу, јер заправо вјечни архијереј, свештеноделатељ сваке Свете службе, нарочито Литургије је сам Господ Исус Христос као вјечни архијереј, а сви ми, и свештенство и народ који смо у храму, саслужујемо Христу као вјечном архијереју. "

У наставку Митрополит цитира и тумачи још неколико редова из Његошевог тестаментa. " Ја са надежом ступам к твојему светилишту божественом, којега сам свијетлу сјенку назрио јоште са бријега, којега су моји смртни кораци мјерили. Ја на твој позив смирено идем, или под твојим лоном да вјечни сан боравим, или у хорове бесмртне да те вјечно славим".

"Дакле, та тајна одласка у наручје Божије, није баш потпуно никоме откривена, али он оставља једну малу дилему да ли ће се наћи под лоном

Свевишњега, да вјечни сан борави. То је заправо вјечни живот; или у хорове бесмртне да вјечно прославља Господа. Заправо, он има извјесност и једног и другог. То се само у нашем уму не слаже, али у уму Његошевом је то сигурно било једно. Он је често волио да остави понеку недореченост, да и нама да прилику да тумачимо и да пониремо у тајну коју нам он назначује.”

Чувари Његошевог аманета

Владика Јоаникије је у свом обраћању посебну пажњу посветио Његошевом аманету, који, како је Митрополит казао, Његош ”није написао својом руком, јер његова заповијест је била аманет за сваког Црногорца”. Владика је додао да се сваки аманет потврђује завјетом, те нагласио да је Његош оставио заклетву да га његови Црногорци сахране на Ловћену, те да ако то не испуне, оставиће проклетство на њих.

”То морамо знати – силу Његошевог аманета, који нису могли одмах испоштовати због невремена али и због нереди који се догодио, нередовног стања, али је кнез Данило чим се мало сабрао, одмах је извршио Његошев аманет и испунио његову вољу. Одужио се своме претходнику. Исто тако је тај аманет поштовао и краљ Никола. Видимо да је одлазио на Ловћен, да је капелу обнављао, да је на сваки начин водио рачуна да се редовне годишње службе врше на Ловћену. Капела је по свему функционисала као Божији храм, иако је црногорски суд донио срамну одлуку у комунистичко вријеме – да капела није била храм. Шта их брига? Могло им се, али тиме је суд заправо поништио сам себе. Тиме је суд обесмислио цио тај процес”, казао је Митрополит Јоаникије.

Митрополит је истакао велики значај тројице митрополита црногорско-приморских: Митрополита Гаврила Дожића (потоњег Патријарха српског), Митрополита Данила Дајковића и Митрополита Амфилохија Радовића у очувању Његошевог аманета.

У вријеме Митрополита Гаврила Дожића дошло је до велике обнове Ловћенске капеле послије страдања у Првом свјетском рату када су је Аустроугари умногоме оштетили пројектилама. Митрополит Гаврило је инсистирао на томе да се цијела Црква заложи за обнову Ловћенске капеле и њена обнова је врло брзо постала централна тема у Српској цркви. Краљ Александар, будући да је у то вријеме био врло близак са Иваном Мештровићем, имао је идеју да на Ловћену сагради једна већа грађевина – маузолеј, међутим, након разговора са Митрополитом Гаврилом Дожићем, врло брзо схвата да је та идеја погрешна.

”Митрополит Гаврило Дожић је ишао лично код краља Александра и изложио и свој став, али и став Светог архијерејског сабора. Морамо признати да краљ Александар апсолутно није противречио. Одмах је прихватио иницијативу Цркве и те се своје замисли, односно своје заблуде, врло лагано одрекао. Људски је то све било некако с његове стране, а он као крвни сродник прихватио је да се из краљевске касе, не из државног буџета, обнови Ловћенска капела, као крвни сродник Његошев.”

Заједно са срушеном капелом, казао је Митрополит Јонаикије, пострадао је Митрополит Данило Дајковић, који се лавовски борио, са јаким аргументима који су били непобитни и тако убедљиви са стране струке, али за тадашњу власт то није значило ништа.

”Он се сараспео са Ловћеном, са капелом, односно распео се са Владиком Радом. Када је над Светим Владиком извршено насиље какво нисмо могли очекивати раније. Да је неко рекао Црногорцима у 19. и с почетка 20. вијека да ће они и њихови синови у будућности рушити капелу, то нико не би могао вјеровати. То би била апокалиптична прича за њих. Исто тако, просто је незамисливо рушити светињу која је имала такво мјесто у нашој свијести да је ушла у грб Црне Горе и остала.”

Митрополит је скренуо пажњу да се у књизи Манојла Мања Вукотића ”Владика са Ловћена” налазе детаљни описи иступања и борбе Митрополита Данила Дајковића да се сачува капела на Ловћену.

Он је додао да када се говори о заступницима Његошевог аманета, никако не можемо да изоставимо принца Михајла Петровића, који се аргументовано и зналачки борио и покренуо тужбе, што такође тадашњим властима није значило ништа.

Као великог заступника Његошевог аманета, Митрополит Јоаникије је навео

блаженопочившег Митрополита Амфилохија, који је, како је рекао, "на сваки могући начин подсјећао власти Црне Горе да ослободе Црну Гору од Његошевог проклетства", да испуне Његошев аманет, да врате капелу на Ловћен и да Његоша коначно сахранимо у његовој цркви и прославимо га као свеца.

"Многи људи на власти су говорили да би то требало учинити, међутим то се све одлагало и одлаже се и до дана данашњега. Нисам чуо ни један аргумент који би био утемељен у истини и у ваљаним разлозима против обнављања капеле, али једноставно нема храбрости ова наша држава да то учини. Не може она да слиједи Његоша, просто се раслабила до те мјере да то још увијек не може да учини, али Бог ће дати снаге овоме народу да то једнога дана испуни", рекао је Митрополит.

Он је на крају закључио да срушена Ловћенска капела има своју тајну и своју силу. Како је казао, она иако је распета, њено дејство тиме није престало, него се и појачало, што на неки начин потврђује и књига господина Вукотића.

"Она се, као што Десанка каже: на небо вазнела. Она дјелује из оног свијета на овај свијет. Дјелује на наше савјести. Прочишћује нас, враћа нас самима себи. Враћа нас нашој савјести. Враћа нас Његошу и Његошевом аманету. Видимо својим очима дејство Његошеве капеле, већ су по Црној Гори многе подигнуте, а и у другим српским земљама се подижу."

Митрополит Јоаникије је обраћање завршио ријечима да је дјело Манојла Мања Вукотића "Владика са Ловћена" доживио као једну од новоподигнутих Ловћенских Његошевих капела, јер, како је рекао: "Његош из оног свијета дјелује преко својих следбеника, преко својих духовних наследника", те да је велика ствар што се господин Вукотић нашао у томе збору заступника Његошевог аманета и обнове Ловћенске капеле. "На томе му као Митрополит црногорско-приморски од срца благодарим", закључио је Архиепископ цетињски и Митрополит црногорско-приморски господин Јоаникије.

Радомир Уљаревић: Његошевски дух је распалио огањ слободе у српско, духу

Књижевник Радомир Уљаревић је казао да се књига "Владика са Ловћена" Манојла Мања Вукотића придружила огромној библиотеци књига различитих жанрова о Његошу, те да је њоме аутор, иако, "кријући се иза публицистике" заронио у књижевност и написао дјело које би лако могло да се преточи у биографију.

Он је додао да бавити се Његошем представља узвишени позив, а читање

Његоша на српском језику – привилегију.

Уљаревић је истакао да је Ловћен симбол Црне Горе, те са жаљењем констатовао да данас постоје два Ловћена и двије Црне Горе.

”Истина, Његош је један, али два су гроба Његошева. Онај први гроб, капела посвећена Светом Петру Цетињском, православна црква у којој је, према последњој вољи сахрањен владика, пјесник, господар Црне Горе, и онај други гроб, монументални маузолеј из неке фараонске традиције, који замјењује (условно) онај прави гроб који је насилно одвојен од Ловћена и чије је камење разбацано по Ивановим коритима.”

Он је казао да су за Вукотића Његош и Ловћен два светионика, а да у народу постоје дијаметралне разлике у читању и разумијевању Његошевог дјела и ловћенске драме, па је тако једнима светионик Његошев гениј и Његошево српство, а другима Његошев гениј и немогућа потреба да га ослободе од српства.

” Позорница те трагичне драме је Језерски врх. Ова књига поуздано, фактографски указује на све чинове те драме која и данас једнако траје и указује на то да је Његош један недјељив, непобједив и да ни скрнављење његовог гроба и његових моштију не успијева да изокрене значење Његошевога дјела. Они који се боре против његових светих моштију, видећи да су оне непобједиве, покушавају вјештачки да произведу значењску промјену ријечи и тако онда „српство” има неко друго значење који се тек открива као какав нови идентитетски код.

Уљаревић је рекао да је Његош један од највећих писаца и највећих личности у историји словенских народа, те да је ”његошевски дух распалио огањ слободе у српском духу”.

” Читава његово дјело може се назвати по његовој првој књизи Свободијада, јер он је пјевао о слободи људског духа, слободи народа, слободи појединца да буде личност.”

Његошева политичка мисао

Радомир Уљаревић наводи да је Вукотићева књига водич кроз историју сатанизма новијег времена, те да је Његош примјер како судбина човјека није само овоземаљска.

”Сатанизма који је насрнуо на Његоша, а након Његошевог упокојења, са још

већом жестином на његов гроб. На примјеру рушења и обнављања Његошева гроба може се сагледати сва контроверзност, унутрашњи раскол, шизофреност бића цијелог народа, непојатна државна посувраћеност с пута којим се ишло кроз вијекове. Његошев православни гроб замјењен је овим новим неправославним монументалним спомеником црног мермера и четрнаестократног злата, поклон из Ватикана, злата којим је симболично поклопчано небо изнад оне скулптуре Његошове на мишићавом и неуховљеном представом православног владике. Његош је очигледни примјер како судбина човјека није само овоземаљска, него се наставља и након одласка, након такозване смрти.”

Уљаревић скреће пажњу и на Његошеву политичку мисао, будући да је истовремено био и на свјетовном и духовном трону, те закључује да као што је Његош обликовао свој духовни подвиг а подвиг њега, он обликује и државну политику.

”Његошева политичка мисао, врхуни у поимању сложености тог појма. Његош се куне вјером Обилића, куне се вјером православном, вјером Обилића. Вјера Обилића није вјеровање у Обилића, вјера Обилића је Обилићево вјеровање, начин на који Обилић вјерује, начин на који се он саможртвује. Господ се задивио ономе који бескрајно вјерује. Дакле то је крајњи израз вјере православне, јер се он жртвује за свој народ, за своју Цркву и за царство небеско. Вјера Обилића није, дакле само вјеровање ратника у побједу. Вјера Обилића је супстанцијално вјеровање српства. То је православна вјера, косовски ратници, најдубљи вјерници. То је супстанција светосавља. Вјера Обилића је дакле суштина вјера. Можда је најдубља религиозност Његошева изражена кроз ту свијест о жртвеној вјери Обилића.”

Враћајући се на књигу ”Владика са Ловћена”, Уљаревић закључује да је аутор, један од оних читалаца, који су, бавећи се Његошем, задобили велику духовну корист.

”Ова књига ће помоћи тумачењима јер доноси поуздане факте, драгоцене за то сагледавање. Вукотић је изабрао скромнију улогу да би тиме знатније допринио рашчитавању тог исувише сложеног контекста, за разлику од неких тумача који покушавају да на равној нози с Његошем расправљају о Његошевим стиховима. Зато све честитке аутору и издавачу честитке, који је поклатио повјерење аутору.

Селимир Радуловић: "Владика са Ловћена" – књига у којој се оверава процес трајања Ловћена и Његоша

Подсјећајући се дјетињства и одрастања на Цетињу, књижевник Селимир Радуловић је рекао да су га управо ти дјечачки сусрети са тамом у рановечерњим изласцима на цетињске улице, охрабрили да поглед усмјери ка вишњем свијету и узда се у Бога.

"Има томе више од пола века, када сам као дечарац, искрадајући се из родитељског дома на Цетињу, док се хватало први мрак, осврћући се леводесно започињао разговор са светом невидљивим, чије сам присуство итекако осјећао, слутећи да и у њему сви већ порецију о поретку неке трену. Ти давни, рановечерњи изласци, сад знам, омогућили су ми најнепосредније суочење са тамницом у коју смо пали и ми, убодрили ме да се временом не осврћем насумице, већ да поглед усмерим ка горе, ка уздањима која долазе озго из света херувима и серафима. Са свешћу каквом-таквом да сем ствари болесних и забавних, постоје и ствари страшне и да са златооких висина из бољих и, срећних светова, наша земаљска палата губи своју гордост и своју симетрију. Схваћећи преварне одежде, бауљајући у унутрашњости смртога чамца, суочи сам се са страшном загонетком доласка и одласка, безмало као инсект што на листу или цвету пузећи одмерава и тамну и светлу страну света."

Он је додао да из тог дјетињег периода памти свакодневне сусрете са сјенкама Ловћена и капеле на њеном врху, што се догађа и данас у сурету са књигом "Владика са Ловћена".

"Ево их данас те две речи – Ловћен и Његош, заједно у загрљају, у књизи Манојла Мања Вукотића, коју промовишемо као два подворна стуба, остајања, како он каже, као два симбола схватања живота. Реч је о популарно есејистичко-публицистичком штиву, с инспиративним наративом за јуче, данас, али и за далеко неко покољење, које недри најнепосредније из речи источника духовности и културе, од Вука Караџића, Љубе Ненадовића, Павла Аполоновича Ровинског, до Светог и равноапостолног Николаја Српског, Митрополита Гаврила Дожића, Митрополита Амфилохија и до многих других."

Радуловић је нагласио да Вукотић у свом дјелу разблестава наратив у народу "свагда у борби и прегнућу". По његовим ријечима у овом дјелу се именује процес разњегошавања Његоша, али и "оверава процес трајања Ловћена и Његоша, повратка Његоша Ловћену".

"Да кажем и ово. И овога часа као слуга бескорисни нашег малог сабрања, стајућ уз оног чији дивни дах дужина времена не гаси, сред свеширећег пепела туге, моли се да поштујемо једни друге, да другога, како вели величанствени Ташанин, сматрамо већим од себе, сведочим с вером као и наш аутор као и сви ми, да ће се Ловћен и Његош вратити у загрљај спасоносни на век и векова. Честитам Мању на дивном катунском даривању, на спасење, на многаја љета", закључио је књижевник и уредник Летописа Матице српске, Селимир Радуловић.

Вијест је у изради

mitropolija.com